

9. marts 2023

FM2023/pkt. nr. 117

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at evaluere virkningerne af den obligatoriske pensionsopsparing og ordningens hensigtsmæssighed. Evalueringen skal offentliggøres og omdeles til Inatsisartut inden EM2023.

(Medlem af Inatsisartut Doris Jakobsen Jensen, Siumut)

Begrundelse:

Vi bliver nødt til at revurdere vores krav til vores samfund, vores befolkning, vi bliver nødt til at revurdere den obligatoriske pensionsopsparing. Ingen tvang skal være urimelig.

Efter indførelsen af tvungen pensionsopsparing har tingene ændret sig ekstraordinært, ikke mindst set i lyset af blandt andet de økonomiske eftervirkninger af Covid-19 og krigen i Ukraine. I dagens Grønland er det ikke lige nemt at få dagligdagen til at hænge sammen, især nu hvor det er svært at forudse hvad der sker, dag til dag. Det er så vores pligt, os som sidder på vegne af befolkningen, at skulle se den nuværende tilstand for vor befolkning.

Vi skal ikke fortsætte med noget, som er urimeligt hårdt for befolkningen. Vi bliver nødt til at revurdere tvangsopsparing. For at kunne gøre det, skal man først se på fakta. Det ser nemlig ikke ud til, at der er fairness, og vi forskelsbehandler ligefrem befolkningen.

I nutidens Grønland ligger den gennemsnitlige levealder på 71 år¹, hvor kravet til en almindelig pensionsalder ligger på 67 år. Det vil sige, at man i gennemsnit kan nyde pensionen i 4 år. I gennemsnittet. Da man indførte loven om obligatorisk pensionsopsparing, lå den almindelige pensionsalder på 65 år. Senere hævede man alderen til 67 år. Dette skete bagefter, altså efter indførelsen af loven om tvangsopsparing til pensionen. Vi bliver nødt til at revurdere.

Ved at tage udgangspunkt i gældende tilstande, kan vi sige, at hvis man har lavet en opsparing, siden man var 18 år, kan man heraf nyde pensionen, når man når op på en alder af 67 år. Det vil så dermed sige, at personer, som har sparet pension op i 49 år, i gennemsnit kan nyde pensionstilværelsen og opsparingen i ca. 4 år.

Sådan ser tilstandene ud i dagens Grønland.

---

1 Grønlands Statistik, Statistikbanken: "Middellevetid efter køn, Dødelighedsmål og tid"

Her står det mere galt til, hvis man udelukkende ser på mændene, da de i gennemsnit har en levealder på ca. 69 år². Det vil sige, at de i gennemsnit kun kan bruge deres hårdt-optjente opsparing omkring 2 år. Vi bliver nødt til at revurdere situationen.

En evigt stigende levealder ser man ellers som en almindelighed, men vi kan ikke spå om fremtiden, og vi ved endnu ikke, hvornår levealderen når op på noget, vi kan kalde tilfredsstillende. Samtidig har nu oplevet mere usikkerhed omkring levestandarden i de seneste år. De økonomiske eftervirkninger af Covid-19, en usædvanlig forhøjelse af priser efter udbrud af krig, klimaændring og en masse andre hændelser gør, at den ellers mere stabile hverdagsøkonomi kan ændre sig fra dag til dag.

Vi skal forsikre os til fremtiden, men vi skal ikke pålægge urimelige byrder, som gør det svært at få hverdagen til at hænge sammen. Derfor, ved at reevaluere befolkningens nuværende behov, bliver vi ligeledes nødt til at revurdere rimeligheden i vores gældende tvungne pension. Vi tvinger jo også, blandt andet, vores befolkning til at foretage en tvangsopsparing gennem skatter, ved at hæve skatteprocenten, selvom en opsparing ikke er en skat.

At gennemtvinge en pensionsopsparing gennem skatter er noget vi bliver nødt til at revurdere. Det er noget vi gør mod vores befolkning, da det ifølge Naalakkersuisut siges at være den eneste måde at gennemtvinge en opsparing af folks egne midler. Det står der blandt andet i besvarelsen af et § 37 spørgsmål, og jeg citerer:

“Det var derfor nødvendigt at introducere en ny metode til opkrævning af uopfyldte opsparingsforpligtelser da Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning blev vedtaget. Uden en sådan metode vil loven ikke kunne håndhæves i praksis. Metoden går ud på at hæve trækprocenten på en borgers skattekort med et tillæg og derefter indbetale tillægget på borgerens pensionsordning.”³ Citat slut.

Ikke nok med at vi kan ændre hverdagen med så stor en indvirkning; vi forskelsbehandler også befolkningen. Dem vi kalder selvstændige har vi stillet lavere krav, men dem vi kalder arbejdere har vi stillet større krav. Vi bliver nødt til at revurdere vores forskelsbehandling af tvungen opsparing.

Fra en § 37 besvarelse citerer jeg følgende:

“Kravet til indbetalinger stiger løbende fra 6% af opsparingsgrundlaget i 2022 til 10% i 2026. For skattepligtige overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed er kravet dog kun i 5% i 2023 og 6% herefter.”⁴ Citat slut.

Vi skal revurdere, om vi stadigvæk kan acceptere forskelsbehandling af tvungen opsparing.

---

2 Grønlands Statistik, Statistikbanken: ”Middellevetid efter køn, Dødelighedsmål og tid”

3 Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 39-2023

4 Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 39-2023

Jeg foreslår derfor en evaluering, som jeg forventer vil belyse, hvad man ved indførelsen har forudset som mulige konsekvenser ved den tvungne pensionsopsparing, hvad konsekvenserne faktisk har været, og hvilke forudsætninger der i mellemtiden har ændret sig.

Evalueringen skal indeholde Naalakkersuisuts vurdering af, om de gældende regler ved tvungen pensionsopsparing stadig er hensigtsmæssige.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Da emnet i forvejen er delvist belyst gennem § 37 spørgsmål (nr. 36 -2023, og nr. 39-2023), og der allerede foreligger analyser, vurderes evalueringen ikke at indebære et administrativt ressourceforbrug på mere en højst ½ AC-årsværk, svarende til 250.000 kr.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Der vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv, såfremt forslaget bliver vedtaget i den fremsendte form.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Der vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv, såfremt forslaget bliver vedtaget i den fremsendte form.